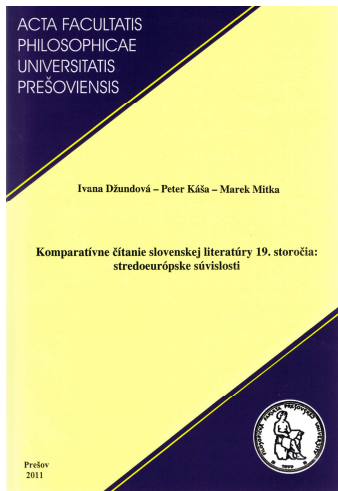

Komparatívne čítanie slovenskej literatúry 19. storočia: stredoeurópske súvislosti

(Džundová, I. – Káša, P. – Mitka, M.: Komparatívne čítanie slovenskej literatúry 19. storočia: stredoeurópske súvislosti. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity 2011. 395 s. ISBN 978-80-555-0456-8)

Jana Belánová, Filozofická fakulta PU, jana.belanova@smail.unipo.sk

Publikácia I. Džundovej, P. Kášu a M. Mitku s názvom *Komparatívne čítanie slovenskej literatúry 19. storočia: stredoeurópske súvislosti* vznikla ako výstup z grantového projektu KEGA 160-040PU-4/2010 *Interkultúrne a komparatívne čítanie slovenskej literatúry 19. storočia v stredoeurópskom kontexte*. Kniha je koncipovaná ako učebnica – kompendium, antológia textov s komentármi a je určená predovšetkým pre študentov slovanských filológií a slovakistiky študujúcim na prvom stupni vysokoškolského štúdia. Podľa vlastných slov chcú autori na jej stránkach recipientom ponúknuť inovatívny a najmä pestrejší a dynamickejší obraz slovenskej literatúry 19. storočia. I. Džundová, P. Káša a M. Mitka si zvolili porovnávací aspekt; slovenskú literatúru v učebnici zaraďujú do širších nadnárodných medziliterárnych súvislostí. Potenciálnym čitateľom sa tak

naskytá možnosť spoznávať domácu literatúru v zrkadle analogických textov susedných kultúr, ako aj možnosť hlbšieho a intenzívnejšieho spoznávania literatúry našich susedov prostredníctvom čitateľských zážitkov zo slovenskej literatúry.

Čo sa týka štruktúry učebnice, tá pozostáva z troch častí. Úvodná kapitola načrtáva základné kultúrne a spoločenské súvislosti literárneho života v 19. storočí – v období plnom výrazných zmien kultúrneho, spoločenského či geopolitického charakteru, kedy mnohé historické i nehistorické národy, etniká a etnické spoločenstvá očakávali svoju „historickú chvíľu“ (s. 14). V troch podkapitolách (*Osvietenský absolutizmus a cesty modernizácie; Rozvoj národných hnutí v rokoch 1815 – 1848; Porevolučné obdobie (Od veľkých romantických vízií k malým reálnym krokom)*) sa čitateľ oboznámi s najdôležitejšími informáciami o vzniku a priebehu jednotlivých národných hnutí.

Nasledujúce a zároveň i nosné kapitoly učebnice (*Podoby a premeny poézie* (s. 25 – 174; *Podoby a premeny prózy* (s. 175 – 393)) predstavujú v prehľadnej forme, čo treba vyzdvihnúť a oceniť, podoby a premeny kľúčových lyrických a epických žánrov v 19. storočí: časť venovaná poézii prináša základnú charakteristiku takých žánrov ako balada, pieseň, hymna, óda, príležitostná báseň, národnobuditeľská poézia, elégia, epigram, sonet či epos; časť venovaná próze sa zase zamerala na osvietenský román, sentimentálnu prózu, romantickú poviedku, autobiografickú, cestopisnú, satirickú, historickú, sociálnu, ženskú, psychologickú a fantastickú prózu, ale aj na spoločenský román či realistickú poviedku. To všetko s akcentáciou na stredoeurópsky kultúrny kontext (Slovensko, Poľsko, Česko, Maďarsko, Ukrajina). Pozitívne treba ohodnotiť aj vskutku bohatý výber básnických a prozaických textov zameraných na uvedený priestor. Autorský kolektív tu sústredil svoju pozornosť na diela, ktoré majú kánonický charakter a zároveň sú i typologicky príbuzné. Vedľa seba tak môžeme nájsť ukážky z diel takých autorov ako J. Hollý, A. Mickiewicz, S. Petőfi či S. Tomášik, Ľ. Kubáni, A. Jirásek, H. Sienkiewicz, M. Jókai. Študentovi sa tak otvárajú nové možnosti a priestor, v ktorom môže hľadať a nachádzať jemu doteraz neznáme,

resp. menej známe estetické a kulturologické vzťahy a súvislosti. Záverom teda možno konštatovať, že predložená publikácia v plnej miere spĺňa podmienky modernej vysokoškolskej učebnice, čím sa stáva vskutku prínosnou pomôckou nielen pre študentov, ale aj pre širšiu odbornú čitateľskú verejnosť.